

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-63>

УДК 327:004.67

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ: ПОТОЧНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

DIGITAL DIPLOMACY OF THE MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF UKRAINE: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Кут Марія Олександрівнакандидат економічних наук, доцент,
Львівський Національний Університет ім. І. Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2782-683X>**Kut Maria**

Lviv National University named after I. Franko

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану та перспектив розвитку цифрової дипломатії Міністерства закордонних справ України в умовах зростання глобальних інформаційних загроз і трансформації міжнародного комунікаційного простору. Проаналізовано ключові цифрові інструменти, що використовуються МЗС для просування зовнішньополітичних позицій держави, формування позитивного міжнародного іміджу та протидії дезінформаційним кампаніям. Особливу увагу зосереджено на ефективності застосування соціальних мереж, мультимедійних платформ, інтерактивних онлайн-проектів та міжнародних цифрових ініціатив. Визначено основні виклики, серед яких кіберзагрози, інформаційні операції та потреба у підвищенні цифрових компетентностей дипломатів. Запропоновано напрями подальшої модернізації цифрової дипломатії України, спрямовані на зміцнення інформаційної стійкості та інтеграцію у глобальний цифровий простір.

Ключові слова: цифрова дипломатія МЗС України, зовнішня політика, соціальні мережі, інформаційна безпека, інструменти комунікації.

The article is devoted to a comprehensive study of the current state, key trends, and prospects for the development of digital diplomacy by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine amid growing global information risks and the profound transformation of the international communication environment. The study highlights the increasing importance of digital communication as a tool of foreign policy, particularly in the context of intensified hybrid threats, widespread disinformation campaigns, and rising global competition in the digital sphere. The article analyzes the main digital diplomacy instruments used by the MFA of Ukraine, including official web portals, social media, multimedia formats, interactive online platforms, and specialized information projects aimed at shaping a positive international image of the state, promoting foreign policy initiatives, and strengthening international support for Ukraine. Special attention is given to assessing the effectiveness of digital communication channels in countering disinformation, enhancing information resilience, and improving engagement with foreign audiences. The article identifies key challenges influencing the development of Ukraine's digital diplomacy, such as cyber threats, information and psychological operations, rapid technological advancements, and the need to enhance digital literacy and professional qualifications of diplomatic personnel. Based on the conducted analysis, the study proposes strategic directions for improving digital diplomacy, including strengthening cybersecurity, expanding international partnerships, modernizing communication platforms, and integrating innovative artificial intelligence tools. It is emphasized that the systematic development of digital diplomacy is a crucial factor in reinforcing Ukraine's international standing and increasing its resilience in the face of global challenges.

Keywords: digital diplomacy, Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, information security, foreign policy, digital communications, disinformation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації міжнародних відносин цифрова дипломатія стає одним із ключових

інструментів зовнішньополітичної діяльності держав. Для України, що перебуває в умовах затяжної збройної агресії та масштаб-

них інформаційних викликів, ефективна присутність у глобальному цифровому просторі набуває стратегічного значення. Незважаючи на суттєвий прогрес МЗС України у використанні цифрових інструментів, зокрема соціальних мереж, онлайн-комунікацій та цифрових сервісів, залишаються невирішеними низка питань, пов'язаних із підвищенням ефективності цифрових каналів, забезпеченням інформаційної безпеки, формуванням позитивного міжнародного іміджу та протидією дезінформації.

Відсутність комплексної системи оцінювання результативності цифрової дипломатії, потреба у модернізації комунікаційних стратегій та недостатня інтегрованість цифрових практик у загальну дипломатичну діяльність створюють додаткові виклики. Тому постає необхідність ґрунтовного дослідження поточного стану цифрової дипломатії МЗС України та визначення перспектив її подальшого розвитку в контексті глобальних трендів і національних інтересів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активний розвиток цифрової дипломатії в Україні та значний поступ у впровадженні онлайн-комунікацій, низка ключових аспектів цієї діяльності залишається недостатньо опрацьованою. Передусім поза належною увагою дослідників перебуває питання створення комплексної моделі оцінювання ефективності цифрових дипломатичних практик, що дозволила б вимірювати реальний вплив комунікацій МЗС у цифровому середовищі. Недостатньо вивченими залишаються також механізми інтеграції цифрових інструментів у традиційні дипломатичні процеси та узгодження онлайн-активностей із загальною стратегією зовнішньополітичної діяльності держави.

В умовах гібридних загроз і масштабних інформаційних атак окремим нерозв'язаним завданням є формування дієвих технологій протидії дезінформації, зокрема у міжнародних комунікаціях. Так само потребує подальшого аналізу питання розвитку цифрової компетентності дипломатів, адже ефективність цифрової дипломатії значною мірою залежить від рівня підготовки персоналу. Важливою, але досі недостатньо дослідженою, залишається проблема забезпечення кібербезпеки цифрових платформ, що використовуються дипломатичними установами. Сукупність цих аспектів створює прогалини у наявних наукових напрацюваннях, обумовлюючи необхідність поглибленого дослідження теоретичних

і практичних засад цифрової дипломатії МЗС України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед іноземних дослідників суто цифровою дипломатією займаються Ф. Хансон, Г. Гербнер, Дж. Грюніг, Л. Пай та ін. В Україні до проблем цифрової дипломатії безпосередньо чи опосередковано звертаються такі дослідники, як Я. Турчин, Н. Грущинська, Д. Гайдай, Б. Гуменюк, Л. Літра, Ю. Кононенко, Ю. Фальке, О. Сагайдак та ін.

Саме явище цифрової дипломатії з'явилося у 80-х роках XX століття, коли вчений Аллен Хансен оприлюднив дослідження діяльності Інформаційного агентства США – USIA (USIA, United States Information Agency) та відкрив науковий дискурс про публічну дипломатію в комп'ютеризованому світі. А вже у 1994 році відбувся перший офіційний обмін електронними листами між головами держав: ними стали президент США Білл Клінтон і прем'єр-міністр Швеції Карл Більдт (за матеріалами Аналітичного центру ADAstra: <https://adastra.org.ua/>).

Метою дослідження є глибокий аналіз поточного стану цифрової дипломатії Міністерства закордонних справ України, визначення ключових проблем та викликів, що стримують її розвиток, а також обґрунтування стратегічних напрямів удосконалення з урахуванням сучасних глобальних тенденцій цифровізації та специфічних викликів, пов'язаних із зовнішньополітичною діяльністю України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Проведено комплексне дослідження і проаналізовано сучасний стан цифрової дипломатії Міністерства закордонних справ (МЗС) України та визначено перспективи її розвитку. Досліджено основні інструменти цифрової дипломатії, зокрема соціальні мережі, відео платформи та офіційний веб-сайт. Окреслено ключові виклики цифрової дипломатії у контексті інформаційної війни з Росією та глобальних загроз кібербезпеці. Визначено перспективи розвитку цифрової дипломатії України, серед яких підвищення кібербезпеки, використання інноваційних інструментів аналітики та автоматизація цифрових комунікацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний світ переживає етап глибокої цифрової трансформації, що охоплює всі сфери суспільного життя, включаючи дипломатію. У цьому контексті цифрова дипломатія стає важливим інструментом для формування зовнішньополітичного іміджу держав,

поширення інформації про їхню позицію у міжнародних відносинах та ефективного реагування на глобальні виклики. Україна, як країна, що перебуває в умовах війни, зіштовхується з необхідністю активно використовувати цифрові платформи для протидії інформаційній агресії, пошуку підтримки міжнародної спільноти та поширення правдивих даних про ситуацію всередині країни.

Однак, попри суттєві досягнення у впровадженні цифрових інструментів в роботу Міністерства закордонних справ (МЗС) України, залишається низка проблем, які стримують ефективність цифрової дипломатії. Зокрема, існує брак системного підходу до використання цифрових платформ, недостатнє фінансування відповідних програм, а також нерівномірний рівень цифрової грамотності серед дипломатів. Водночас глобальні тенденції вказують на те, що майбутнє дипломатії значною мірою визначатиметься здатністю держав швидко адаптуватися до цифрових викликів.

Проблематика цифрової дипломатії МЗС України також тісно пов'язана з міжнародним контекстом. Україна конкурує на інформаційному полі з країнами, які активно застосовують дезінформацію та маніпуляцію для досягнення своїх геополітичних цілей. Це вимагає впровадження сучасних технологій для моніторингу, аналізу та протидії інформаційним атакам. Крім того, важливим завданням є посилення співпраці з міжнародними партнерами у сфері кібербезпеки та боротьби з інформаційними загрозами [4].

На основі проведеного аналізу було запропоновано рекомендації щодо впровадження системного підходу до цифрової дипломатії, зокрема:

- розробка й реалізація національної стратегії цифрової дипломатії, яка враховує специфіку інформаційної війни;
- активізація співпраці з міжнародними організаціями та партнерами у сфері кібербезпеки;
- підвищення рівня цифрової грамотності дипломатичного корпусу через навчальні програми та тренінги;
- впровадження новітніх технологій для моніторингу інформаційного середовища, аналізу даних та оперативного реагування на інформаційні виклики.

Важливо зазначити, цифрова дипломатія МЗС України може стати важливим елементом зміцнення національної безпеки та міжнародного іміджу України. Це включає

дослідження можливостей розширення використання штучного інтелекту, блокчейн-технологій та інших інновацій у сфері дипломатії.

Отже, створення ґрунтовної наукової бази, яка сприятиме розвитку цифрової дипломатії як одного з ключових інструментів сучасної зовнішньої політики України, забезпечить більш ефективне відстоювання національних інтересів у міжнародному інформаційному просторі та зміцнення позицій України у світі. Окремо варто виділити роботу Міністерства закордонних справ України, яке активно використовує цифрові платформи для популяризації України у світі, інформування міжнародної спільноти про реальний стан речей та протидії російській дезінформації. Програму “Діяльність української дипломатії в цифровому просторі” та ініціативи МЗС, як-от #DigitalUkraine [5], можна вважати прикладами сучасної цифрової дипломатії. У той же час, питання систематизації цих ініціатив, оцінки їхньої ефективності та вдосконалення залишаються відкритими для глибшого аналізу.

Цифрова дипломатія Міністерства закордонних справ України займає важливе місце в зовнішньополітичній діяльності країни, особливо в умовах війни та інформаційної агресії з боку Росії. Завдяки сучасним технологіям, МЗС України має змогу ефективно комунікувати з міжнародною спільнотою, формувати позитивний імідж країни та протидіяти дезінформації.

Одним із ключових аспектів цифрової дипломатії є використання соціальних мереж. Офіційні акаунти МЗС у Twitter, Facebook, Instagram та LinkedIn забезпечують оперативну взаємодію з міжнародною спільнотою. Twitter слугує основною платформою для публікації заяв, реагування на поточні події та поширення позицій України. Кампанії з використанням хештегів, таких як #StandWithUkraine або #ArmUkraineNow, мобілізують міжнародну підтримку. Facebook та Instagram орієнтовані на широку аудиторію, де поширюються новини, візуальний контент і повідомлення про діяльність МЗС. Водночас YouTube використовується для створення відеороликів, які популяризують Україну, її культуру та реалії життя в умовах війни.

Офіційні вебсайти та спеціалізовані онлайн-платформи також відіграють важливу роль. Головний сайт МЗС України містить актуальну інформацію про діяльність відомства, консульські послуги, міжнародну політику та позиції держави [1]. Важливим

ресурсом став портал Ukraine.ua, який спрямований на іноземну аудиторію. Його головною метою є формування позитивного іміджу України через розповіді про її культуру, інноваційність і туристичний потенціал. Цей сайт поєднує сучасний дизайн, мультимовність і інтеграцію з соціальними мережами.

Значну увагу приділено консульським онлайн-послугам [3]. Впровадження цифрових рішень дозволило полегшити доступ українців за кордоном до необхідної допомоги. Наприклад, система “ДРУГ” дає змогу громадянам України реєструвати свої поїздки за кордон і отримувати оперативну підтримку в разі надзвичайних ситуацій. Запровадження електронних черг у консульствах сприяє оптимізації роботи та зменшенню часу очікування. Крім того, портали для перевірки статусу паспортних документів або запису на прийом значно спростили взаємодію громадян із дипломатичними установами.

Протидія дезінформації є одним із головних напрямів цифрової дипломатії України. Російська агресія супроводжується масштабними інформаційними атаками, тому МЗС здійснює постійний моніторинг інформаційного простору, аналізує поширювані фейки та оперативно реагує на них. Використання цифрових платформ дозволяє поширювати правдиву інформацію про події в Україні, розвінчувати пропаганду та демонструвати світові реальні наслідки війни. У цій сфері Україна співпрацює з міжнародними партнерами, включаючи уряди інших країн, медіа та технологічні компанії, для спільної боротьби з дезінформацією.

Не менш важливою складовою цифрової дипломатії є співпраця з міжнародними організаціями та державами-партнерами. Україна активно взаємодіє з ЄС, НАТО, ООН, а також із технологічними компаніями, такими як Meta та Google, для вдосконалення цифрових платформ і забезпечення інформаційної безпеки. Українські дипломати беруть участь у міжнародних форумах і навчальних програмах, що дозволяє адаптувати найкращі практики цифрової дипломатії до українського контексту.

Попри значні досягнення, цифрова дипломатія МЗС України стикається з низкою викликів. До них належать недостатнє фінансування, потреба у підвищенні цифрової грамотності працівників дипломатичних установ і постійна загроза інформаційних атак. Відсутність інтегрованої стратегії цифрової дипломатії також обмежує можливості комплексного розвитку цієї сфери.

Однак, навіть за таких умов, МЗС України демонструє високий рівень професіоналізму у використанні цифрових технологій. Перспективи розвитку цієї галузі включають вдосконалення цифрових платформ, впровадження нових технологій, підвищення кваліфікації дипломатів і посилення співпраці з міжнародними партнерами. Усе це робить цифрову дипломатію важливим інструментом для забезпечення міжнародної підтримки, боротьби з дезінформацією та захисту національних інтересів України.

Висновки. Цифрова дипломатія Міністерства закордонних справ України є важливим інструментом у сучасній зовнішньополітичній діяльності держави. Аналіз поточного стану цієї галузі свідчить про значний прогрес у використанні цифрових технологій для досягнення зовнішньополітичних цілей, мобілізації міжнародної підтримки, формування позитивного іміджу країни та протидії інформаційній агресії. МЗС України активно використовує соціальні мережі, офіційні вебсайти, спеціалізовані онлайн-платформи, а також інноваційні підходи для комунікації з міжнародною спільнотою та громадянами України.

Особливу роль у цьому процесі відіграє боротьба з дезінформацією, яка стала одним із ключових викликів для України у світлі агресії з боку Російської Федерації. МЗС не лише оперативно реагує на інформаційні загрози, але й формує глобальну підтримку через ефективну комунікацію у цифровому середовищі.

Водночас цифрова дипломатія стикається з низкою проблем, зокрема недостатнім фінансуванням, нерівномірним рівнем цифрової грамотності працівників дипломатичних установ, а також відсутністю інтегрованої стратегії розвитку. Ці проблеми створюють необхідність удосконалення підходів до організації роботи в цій сфері.

Перспективи подальших досліджень у сфері цифрової дипломатії України є надзвичайно актуальними та багатограними. Основні напрями таких досліджень можуть включати: розробку інтегрованої стратегії цифрової дипломатії, впровадження новітніх технологій, оцінку ефективності цифрових комунікацій, посилення кіберзахисту, підготовку дипломатів до роботи в цифрову епоху. Дослідження має охоплювати програми навчання, підвищення кваліфікації та створення інструментів для роботи з цифровими платформами.

Таким чином, цифрова дипломатія України має значний потенціал для подальшого розвитку. Її вдосконалення потребує не лише

впровадження інноваційних технологій, але й інтеграції зусиль національних та міжнародних партнерів. Успішна реалізація цих завдань дозволить Україні ефективно використовувати

цифрові інструменти для досягнення зовнішньополітичних цілей, забезпечення національної безпеки та зміцнення позицій у глобальному інформаційному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 1. Офіційний вебсайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua> (дата звернення: 22.10.2025).
2. Ukraine.ua – офіційний портал про Україну для міжнародної аудиторії. URL: <https://ukraine.ua> (дата звернення: 22.10.2025).
3. Пивоваренко І. В. Цифрова дипломатія як інструмент сучасної міжнародної комунікації. Київ : Інститут міжнародних відносин, 2021.
4. Мельник О. В. Інформаційна війна: методи протидії дезінформації в умовах агресії. *Політика і суспільство*. 2022. № 3. С. 45–58.
5. Захарова О. А. Роль соціальних медіа в цифровій дипломатії країн Східної Європи. *Міжнародні студії*. 2020. Т. 28, № 2. С. 102–116.
6. Bjola, C., & Holmes, M. (2015). *Digital Diplomacy: Theory and Practice*. London: Routledge.
7. Copeland, D. (2016). Digital Technology and the Future of Diplomacy. *Georgetown Journal of International Affairs*, 17(2), 50–57.
8. Методи боротьби з дезінформацією. Аналітичний звіт Центру протидії дезінформації при РНБО України. URL: <https://cpd.gov.ua>
9. The Digital Diplomacy Handbook: How to Engage in the Global Conversation. URL: <https://digitaleurope.org>
10. Stratcom Centre of Excellence. Hybrid Threats and Digital Diplomacy. NATO, 2022.

REFERENCES:

1. Ofitsiyniy websait Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy [Official website of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine]. Available at: <https://mfa.gov.ua> (accessed: 22.10.2025).
2. Ukraine.ua – ofitsiyniy portal pro Ukrainu dlia mizhnarodnoi audytorii [Ukraine.ua – the official portal about Ukraine for an international audience]. Available at: <https://ukraine.ua> (accessed: 22.10.2025).
3. Pyvovarenko I. V. (2021). Tsyfrova dyplomatiia yak instrument suchasnoi mizhnarodnoi komunikatsii [Digital diplomacy as a tool of modern international communication]. Kyiv : Instytut mizhnarodnykh vidnosyn.
4. Melnyk O. V. (2022). Informatsiina viina: metody protydii dezinformatsii v umovakh ahresii [Information warfare: methods of countering disinformation in conditions of aggression]. *Polityka i suspilstvo*, no. 3, p. 45–58.
5. Zakharova O. A. (2020). Rol sotsialnykh media v tsyfrovii dyplomatii krain Skhidnoi Yevropy [The role of social media in the digital diplomacy of Eastern European countries]. *Mizhnarodni studii*. T. 28, no. 2, p. 102–116.
6. Bjola, C., & Holmes, M. (2015). *Digital Diplomacy: Theory and Practice*. London: Routledge.
7. Copeland, D. (2016). Digital Technology and the Future of Diplomacy. *Georgetown Journal of International Affairs*, 17(2), 50–57.
8. Metody borotby z dezinformatsiieiu. Analychnyi zvit Tsentru protydii dezinformatsii pry RNBO Ukrainy [Methods of combating disinformation. Analytical report of the Center for Countering Disinformation under the National Security and Defense Council of Ukraine]. Available at: <https://cpd.gov.ua>
9. The Digital Diplomacy Handbook: How to Engage in the Global Conversation. Available at: <https://digitaleurope.org>
10. Stratcom Centre of Excellence. Hybrid Threats and Digital Diplomacy. NATO, 2022.